ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 12.4.2019г.
COM(2019) 179 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Освобождавания, предоставени от държавите членки съгласно Регламент (ЕС) № 181/2011 относно правата на пътниците в автобусния транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Освобождавания, предоставени от държавите членки съгласно Регламент (ЕС) № 181/2011 относно правата на пътниците в автобусния транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Контекст

В Регламент (ЕС) № 181/2011[1] (наричан по-нататък „регламентът“) се определя набор от права на пътниците, които пътуват с автобусен транспорт в Европейския съюз. Той започна да се прилага от 1 март 2013 г.

Комисията представя настоящия доклад съгласно член 2, параграф 6 и член 18, параграф 2 от регламента, в който се изисква тя да докладва на Европейския парламент и Съвета относно освобожданията, предоставени съгласно член 2, параграфи 4 и 5 и член 18, параграф 1.

1.2. Приложно поле на регламента

Като цяло регламентът се прилага за „редовни превози“ (услуги, извършвани с определена честота по определени маршрути, като пътниците се качват и слизат на предварително определени места за спиране), които не са предназначени за определени категории пътници, когато точката на качване или слизане на пътниците се намира на територията на държава членка[2].

1.3. Съдържание на регламента

Пътниците, които пътуват с някакъв вид редовен превоз, независимо от разстоянието на превоза по разписание, се ползват със следните основни права:

1) недискриминиращи условия на превоз (по-специално недискриминиращи тарифи);

2) достъп до превоз за лица с увреждания или с намалена подвижност без допълнителни разходи (превозвачите могат да откажат превоз на пътници с увреждания, само ако превозването им е физически невъзможно предвид конструкцията на превозното средство, автобусната спирка или инфраструктурата на автогарата, или ако превозването им би нарушило изискванията за опазване на здравето и за безопасност);

[1] Регламент (ЕС) № 181/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно правата на пътниците в автобусния транспорт и за изменение на Регламент № 2006/2004 (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 1).

[2] Освен това, ограничен брой разпоредби (най-важната от които се отнася за обезщетения и помощ, които се изисква да бъдат предоставени от превозвачите в случай на смърт, нараняване, загуба или повреда вследствие на пътни злополуки) се прилагат също така за „случайните превози“, при които групата пътници е образувана по инициатива на клиента или на превозвача.

3) минимално задължителни правила относно информацията за пътуването, предоставяна на всички пътници преди и по време на тяхното пътуване, включително информация относно правата им;

4) механизъм за разглеждане на жалби, достъп до който превозвачите трябва да предоставят на всички пътници; и

5) независими национални правоприлагащи органи във всяка държава членка с мандат да прилагат регламента и да налагат санкции, когато е уместно[3].

Пътниците се ползват и със следните допълнителни права, когато пътуват с редовни превози, при които разстоянието на превоза по разписание е 250 km или по-голямо:

6) осигуряване на билети (електронни или на хартия) или друг документ, даващ право на превоз;

7) обезщетение и помощ в случай на смърт, нараняване, загуба или повреда на багаж вследствие на злополука;

8) информация, ако услугата е отменена или има закъснение при заминаване;

9) право на възстановяване на пълната цена на билета или пренасочване в случай на отмяна или значително закъснение при заминаване;

10) подходяща помощ в случай на отмяна или значително закъснение (прилага се само когато по разписание пътуването продължава повече от 3 часа);

11) обезщетение в размер на 50 % от цената на билета, ако превозвачът не предложи на пътника избор между възстановяване на цената на билета и пренасочване, когато има отмяна или значително закъснение на превоза; и

12) специфична помощ без допълнителни разходи за лицата с увреждания или с намалена подвижност както на автогарите, така и на борда на превозното средство.

2. Освобождаване от обхвата на регламента[4]

2.1. Освобождаване на вътрешните редовни превози от обхвата на регламента в съответствие с член 2, параграф 4 от регламента

[3] В допълнение, тъй като регламентът е включен в приложението към Регламент (ЕО) № 2006/2004 за сътрудничество между националните органи, отговорни за прилагане на законодателството за защита на потребителите, националните органи, участващи в сътрудничеството на ЕС за защита на потребителите могат да си сътрудничат, за да разследват нарушенията на правата в ЕС на пътниците в автобусния транспорт и да си сътрудничат при мерките за правоприлагане, с цел възпиране на операторите да нарушават тези права.

[4] Комисията публикува актуализиран списък на освобожданията, предоставени от държавите членки въз основа на информацията, предоставена от държавите членки на следния адрес: https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/themes/passengers/road/doc/exemptions-from-bus-coach-passengers-rights-and-obligations.pdf

Държавите членки можеха по прозрачен и недискриминиращ начин да освободят до 28 февруари 2017 г. от прилагането на неосновните права тези чисто вътрешни редовни превози, чието разстояние по разписание е равно или по-голямо от 250 km. Това освобождаване можеше да бъде подновено еднократно за срок до четири години (който изтича най-късно на 28 февруари 2021 г.).

През 2013 г., когато регламентът започна да се прилага, общо 13 държави членки (Гърция, Естония, Латвия, Нидерландия, Обединеното кралство, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария[5], Франция, Хърватия и Чешката република[6]) приложиха освобождавания от този вид.

През 2017 г. общо 8 държави членки (Естония, Латвия, Обединеното кралство, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария) решиха да подновят това освобождаване[7].

2.2. Освобождаване на редовни превози, при които значителна част от услугата (включително най-малко една спирка по разписание) се извършва извън Европейския съюз в съответствие с член 2, параграф 5 от регламента

Държавите членки можеха също така да предоставят освобождаване от прилагането на целия регламент по отношение на редовните превози, когато значителна част от превоза (включително най-малко една спирка по разписание) се извършва извън ЕС. Тези освобождавания, които също трябваше да се предоставят по прозрачен и недискриминиращ начин, изтекоха на 28 февруари 2017 г., но те можеха да бъдат подновени еднократно за срок до четири години (който изтича най-късно на 28 февруари 2021 г.).

През 2013 г. общо 14 държави членки (Австрия, Германия, Гърция, Естония, Италия, Латвия, Нидерландия, Обединеното кралство, Словакия, Словения, Унгария, Финландия, Франция и Хърватия) предоставиха освобождавания от този вид.

През 2017 г. общо 9 държави членки (Гърция, Естония, Латвия, Обединеното кралство, Словакия, Словения, Унгария, Финландия и Хърватия) решиха да подновят това освобождаване[8].

2.3. Освобождаване на редовни услуги от някои или от всички разпоредби, свързани с правата на пътниците с увреждания или с намалена подвижност в съответствие с член 18, параграф 1 от регламента

Държавите членки могат да освободят своите вътрешни услуги от прилагането на всички или на някои от разпоредбите на глава III от Регламента относно правата на пътниците с увреждания или с намалена подвижност, при условие че гарантират, че

[5] Освобождаването, предоставено от Унгария, не се отнася до член 7 и член 16, параграф 1 от Регламента.
[6] Чешката република предостави изключения само от членове 8, 19 и 21 от регламента.
[7] На 20 декември 2018 г., когато изготвянето на доклада вече беше приключило, тези държави членки приложиха освобождаването.
[8] На 20 декември 2018 г., когато писането на доклада вече беше приключило тези държави членки приложиха освобождаването.

нивото на защита на лицата с увреждания и лицата с намалена подвижност съгласно националните им правила е най-малко същото като предвиденото в регламента. Държавите членки информират Комисията за такива предоставени освобождавания. Комисията предприема подходящи действия, ако такова освобождаване бъде счетено за несъответстващо на изискването нивото на защита на лицата с увреждания и лицата с намалена подвижност съгласно националните правила да бъде най-малко същото като предвиденото в регламента.

Нито една държава членка не е предоставила освобождавания въз основа на член 18, параграф 1.

3. Консултации със заинтересованите страни и националните правоприлагащи органи във връзка с освобожданията

Преди да представи доклада си на Европейския парламент и Съвета относно прилагането на Регламент (ЕС) № 181/2011[9] през 2016 г. Комисията проведе консултации със заинтересованите страни относно прилагането на регламента. По време на тези консултации държавите членки бяха критикувани от организациите на пътниците[10], че са предоставили твърде много освобождавания. Според тях широкото използване на освобождаване лишава пътниците от пълното упражняване на правата им и от правна сигурност (особено поради факта, че за пътниците е трудно да знаят кои освобождавания в кои държави членки се прилагат).

Вследствие на това, в същия доклад Комисията насърчи държавите членки, които са предоставили освобождавания от регламента, да направят преглед преди 28 март 2017 г. дали, в светлината на придобития опит, е необходимо прилагането на тези освобождавания да продължи.

През септември 2017 г. Комисията проведе проучване с националните правоприлагащи органи, като поиска от тях да обяснят защо тяхната държава членка е решила да прилага или да не прилага тези освобождавания[11].

Държавите членки обясниха решенията си за предоставяне на освобождавания, както следва: Нидерландия, Унгария и Чешката република са освободили чисто вътрешните редовни превози, за да дадат повече време на националните оператори да се подготвят за прилагането на регламента, и да направят необходимите инвестиции (напр. достъпност на флота и инфраструктурата). Естония и Латвия са освободили такива услуги, защото пълното прилагане на регламента към вътрешните превози би представлявало значителна тежест за операторите, които биха прекратили експлоатацията на някои от услугите. Хърватия е предоставила освобождаването по искане на национални превозвачи. Обединеното кралство предоставило освобождаването в съответствие с общата политика на правителството да използва всякакви освобождавания от законодателството на ЕС, които биха намалили разходите на предприятията.

Германия, Естония, Латвия и Нидерландия обясниха, че са освободили редовните превози, при които значителна част от услугата се извършва извън Европейския съюз, с цел да предоговорят двустранните си споразумения за автомобилен превоз на пътници с трети държави и да включат в тези споразумения подобни членове за правата на пътниците.

4. Заключение

Няколко държави членки са предоставили широки изключения през първите четири години от прилагането на регламента, с цел да дадат възможност на автобусните превозвачи да се подготвят за неговото прилагане. През 2017 г., когато държавите членки трябваше да преценят дали трябва да продължат прилагането на тези изключения, някои от тях счетоха, че автобусните превозвачи са готови да прилагат

[9] COM(2016) 619 final
[10] Европейският форум на хората с увреждания (EDF) и Европейската федерация на пътниците (EPF)
[11] http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupMeeting&meetingId=2166

Регламент напълно и повече не е необходимо тези освобождавания да се прилагат. Въпреки това все още има 10 държави членки, които прилагат две или едно от тези изключения.